

faald; nogle ere overordentlig rigelig aflagte, andre derimod overordentlig knapt. Den Maade, hvorpaa Dufferet er indrettet, ere Alle enige om at anse for meget uheldig i flere Retninger. Man gjør fremdeles gjældende, at Præstegaardsavlingerne, i alt Faald mange Steder, ere saa store, at de for en væsentlig Del gjøre Præsterne til Landmænd istedet for til Sjælesørgere. Man retter med Føie Anter imod den Maade, hvorpaa Naadensaaret er indrettet, og det er ligeledes med fuld Føie gjort gjældende, at de Pensioneringsbestemmelser, som gjælde for Præsternes Vedkommende, maa siges at være meget uheldige. Der kan maasse føies flere andre til, ligesom flere af de af mig nævnte kunne udvikles videre i forskjellige Retninger; men i det Væsentlige antager jeg, at Alle ville være enige om, at den nuværende Kingenes Tilstand lider af Brøst i de Retninger, jeg har antydet, og derfor have ogsaa Alle i Grunden været enige om det Unskelige i at faae en Reform af Geistlighedens Lønningsmaade. Nu kommer imidlertid Forstjellen. Jeg vedtjender mig at være konservativ, forsaavidt og i den Forstand, at man efter min Mening ikke bør gaa videre i Reformer, end der virkelig kræves til at afhjælpe de Mangler, som ere tilstede, og at man derimod ikke istedetfor at foretage en Reform paa et Sted, hvor der er Anledning dertil, skal foretage en Omvæltning eller Revolution og fremkalde Forandringer, hvor det maa siges i og for sig ikke at være nødvendigt. Jeg mener, at den nye Lønningslov for Præsterne har fyldestgjort de Krav, som kunne stilles til den, naar den giver Midlerne, anviser Veien til at blive fri for de Mangler, som klæbe ved den nuværende Ordning. Jeg tror, at det maa erkjendes, at, om vi gaa den Vej, som blev anvist ved de tidligere Lønningslove, der bleve forelagte i Maret 1870 og de følgende Aar, kunne vi komme til en Afhjælpning af de paagjældende Mangler, og Spørgsmaalet er da, om der er tilstrækkelig Grund til at gaa videre i sine Reformer eller sine Omvæltninger. Det er det, jeg tror ikke er Tilfældet. Det er derfor, fordi de ærede Forslagsstilleres Forslag gaar ud fra andre Principer, at jeg ikke kan slutte mig til det. Jeg kan overmaade godt forstaa, at det ifølge en ren theoretisk Betragtning kan stille sig som naturligt og rigtigt at lønne Præsterne paa samme Maade som andre Embedsmænd, give dem den Løn, som findes passende, og lade dem være fri for at være Opkrævere af Tiende og andre Afgifter. Lad Herne betale Afgifterne paa Amtstuen, eller hvor det ellers kan være, men blandt ikke Præsterne ind i dette Forhold. Det kan tiltale en vis theoretisk Sands for Ensartethed og Korrekthed i disse Forhold. Jeg kan fremdeles tænke mig, at mange Præster ville synes overordentlig godt om en saadan Lønningsmaade. Det kan være Præsterne meget behageligt at lønnes hver Maanedsdag efter den nye Løn-

ningsmaade i kontante, gode Penge istedetfor at have den Uleilighed selv at opkræve dem hos Tiendebændere og Andre — naturligvis under Forudsætning af, at de kontante Penge svare til den Indtægt, som de have ved de Ydelsler, som de faae fra Beboernes Side. Altsaa, det kan jeg overmaade godt forstaa; men Spørgsmaalet er, om der ikke er praktiske Hensyn, der tale for at ordne Sagen paa en anden Maade. Hvis vi havde fuldstændig hart Vord, hvis vi ingen Historie havde i denne Henseende, og vi derfor skulde stride til at ordne Præsternes Lønningsforhold, saa vilde jeg sige: Lad os ordne det paa den Maade, at vi give Præsterne Pengeløn. Men jeg tror ikke, at vi kunne eller bør borte fra, at vi have en anden Lønningsmaade, som har Aarhundreders Hærd paa sig, og at en Forandring i denne, som vil være i det Væsentlige en Omstyrkelse af det Gamle og Nedarbejde, vil paa mange Maader støde paa store Vanstikigheder. Der er allerede af den meget ærede Minister med fuld Føie blevet gjort opmærksom paa, at det er let nok at sige: Nu fordele vi de forskjellige Lønningsklasser saadan nogenlunde i passende Forhold over hele Landet, saaledes at der falder et passende Forhold af store Embeder paa Jylland og Dørne og saa fremdeles videre. Men naar denne Tante skulde komme til praktisk Udførelse, vil det vise sig, at der er forskjellige Ulemper forbundet dermed. Jeg nævner navnlig ingen Tvivl om, at de Egne i Landet, hvor Beboerne have ydet og fremdeles skulle yde meget store Bidrag til Tilfredsstillelsen af de Krav, der maa stilles i geistlig Henseende her i Landet, egentlig ikke vilde blive glade ved, at en stor, maasse den største Del af de Bidrag, der ydes i den Retning, gaa til at tilfredsstille andre Egnes, andre Landstræknings Krav i den Henseende. Naar det kommer til Stykket, er jeg overbevist om, at Befolkningen ingenlunde vilde foretrække en saadan Ordning frem for den, der nu finder Sted. Jeg kan overalt, naar jeg skal udtale mig aldeles usorbeholdent, kun tænke mig en af tre Grunde til, at man vil foretrække en Ordning som den, der nu er bragt i Forslag med fast Pengeløn, istedetfor at slutte sig nærmere til det Bestaaende, nemlig enten for det Første den, som jeg antydede, grundet paa en ren theoretisk Betragtning, eller af Hensyn til, hvad der kan konvenere de Herre Præster, eller for det Andet den Tante, at man ved at omordne Forholdet vil kunne gjøre en Pengegevinst for Statskassen og altsaa paa anden Haand for Statsborgerne i Almindelighed, eller endelig for det Tredie, fordi man har Bliffet rettet paa endnu en anden Reform, som man tror vil blive lettet ved at gjøre en Omvæltning i Præsternes Lønningsmaade. Naar man vil have en Pengeløn for Præsterne istedetfor i det Væsentlige at slutte sig til den nuværende Ordning maade med saadanne Modifikationer, der ere